

Posudek diplomové práce Radky Sotákové *Ciencia y mitología en los cuentos de Leopoldo Lugones*

Radka Sotáková zvolila pro svou diplomovou práci fantastické povídky předního hispanoamerického modernisty, Leopolda Lugonese. Z jeho rozsáhlého a různorodého díla vybrala sbírku *Las fuerzas extrañas*, kterou tvoří povídkové texty tradičně dělené kritikou na „mytologické“ a „vědecké“. Autorka si klade za cíl danou klasifikaci analyzovat a zhodnotit, zda je vyhovující a zda vystihuje charakteristiku daných textů, tj. jakého druhu jsou ony „podivné síly“ v názvu knihy.

Kapitola „Teorie fantastické literatury“ neusiluje o to podat vyčerpávající přehled minulých i současných názorů na žánr fantastické povídky, neboť by to dalece přesahovalo rozsah i cíl této práce; autorce jde spíše o shrnutí různých hledisek – od klasika žánru, T. Todorova, po současného španělského spisovatele a teoretika, Davida Roase. Radka Sotáková sleduje určité konstitutivní prvky fantastické literatury – strach, jazyk, vztah k záračnému, význam čtenáře, aj. – které mají své místo i u Lugonese. Teorie je tak vztáhnuta k analyzovaným textům a autorka definuje fantastickou literaturu pro potřeby své práce.

Krátce se zastavuje i u dějin fantastické literatury, s přihlédnutím k situaci v Hispánské Americe. Tato pasáž se mi jeví jako zbytečně stručná – stálo by zato alespoň zmínit Lugonesovy předchůdce a vzory, význam fantastické povídky v modernismu a důvody jejího rozmachu; vždyť fantastická literatura je úzce spjata s epochou *fin de siècle*, odráží její obsese, obavy a sny a Lugones není první ani jediný, kdo hledá odpovědi tu v náboženství, tu v okultismu či ve vědě; naopak stať o „neofantastičnu“ je pro zkoumané téma okrajová a mohla být zmíněna třeba pod čarou.

Ve třetí části se autorka dostává k osobnosti L. Lugonese – i zde postrádám hlubší zasazení do dobového kontextu. Rozhodně se nejedná o to vyprávět jeho život, jako spíš najít a popsat autorovy názory na roli vědy, literatury či náboženství, neboť právě z toho pramení jeho přimknutí se k fantastické literatuře, jeho hledání smyslu a řádu vesmíru, které prostupuje povídky z *Las fuerzas extrañas*.

Kapitoly 4 a 5 se zaměřují na postavy analyzovaných povídek a na síly, které se v textech projevují. Část věnovanou postavám považuji za nejzajímavější: autorka se věnuje především typu „moudrého starce“ - ten je někdy vědcem, jindy mudrcem/čarodějem, a jeho funkcí je posilovat věrohodnost vyprávěného. Radka Sotáková neopomíná ani roli zvířat (jasným příkladem budiž povídka „Yzur“) a duchů (jeden je vypravěčem slavného příběhu „La lluvia de fuego“). Z analýzy postav a působících sil nakonec autorka v závěrečné části vyvozuje, k jakým typům zdrojů a témat jednotlivé texty odkazují; zda primárně k vědě, k mytologii či k okultním vědám (Lugonesův vztah k nim je popsán na s. 52); dokazuje, že v řadě textů je těchto referenčních bodů několik. Domnívám se však, že právě tato analýza měla být daleko hlubší, založená na podrobné četbě a studiu jednotlivých povídek. Občas se totiž Radka Sotáková nevyhne zjednodušení, které vyčítá tradiční klasifikaci Lugonesových textů. Tak např. na s. 53 se hovoří o Orfeovi jako postavě antické mytologie a tedy příkladu mytologického elementu – na přelomu 19. a 20. stol. je však Orfeus symbolem úzce spojeným se zednářstvím a hermetickými vědami, neboť Orfeus/hudba je základním stavebním kamenem pythagorismu. Můžeme také diskutovat o tom, zda povídka „La lluvia de fuego“ je pouze mytologická: fakt, že ji vypráví „un desencarnado“, tedy duše mrtvého postrádající tělo, a že vypravěč nabízí různá vysvětlení onoho deště žhavé mědi, ukazuje i směrem k elementům vědeckým a okultistickým.

Radka Sotáková nakonec dochází k závěru, že je to právě okultismus a různé hermetické vědy konce století, které propojují vědeckou a mytologickou rovinu a že tudíž klasifikace povídek na mytologické

a vědecké je neúplná a zbytečně omezující; je však škoda, že tento jasný závěr není doložen fundovanější analýzou a argumentací vycházející z korpusu zvolených textů.

Dalším diskutabilním bodem je fakt, že autorka zahrnuje do povídek i „Ensayo de una cosmogonía en diez lecciones“; jedná se totiž spíše o vědecký traktát (byť s výpravnými prvky), který slouží jako teoretický rámec pro zbytek knihy - Lugones v něm nabízí svou kosmogonii, své pojetí vesmíru, v němž – podobně jako další modernisté – touží po harmonii. Nebylo by tedy možné chápat tuto část jako klíč k povídkám tvořícím celek *Las fuerzas extrañas*?

Autorka předkládá diplomovou práci, která zpracovává zajímavé téma, dokazuje orientaci v sekundární literatuře; volba španělského jazyka s sebou nese některé stylistické neobratnosti a chyby (např. *evolver*, pozn. 25, *expectada*, s. 22 – zřejmě pod vlivem angličtiny). Na konci práce chybí španělské resumé.

Diplomovou práci Radky Sotákové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení *velmi dobře*.

Praha, 6. 6. 2016

Mgr. Dora Poláková Ph. D